

Obeta svätej omše a život katolíckej rodiny, 5. časť

Michal Semín

26. marca 2021 ✙ Cirkev ✙ Liturgia

pokračovanie IV. časti

Nie je mi známe, žeby existoval seriózny prieskum medzi českými či slovenskými praktizujúcimi katolíkmi ohľadom ich postoja k antikoncepcii. K dispozícii sú len niektoré čiastkové štúdie na malom množstve respondentov, obsiahnuté v diplomových prácach. V jednej z nich (*Dana Hrnčiariková, Morálne aspekty antikoncepcie z pohľadu súčasných katolíckych párov, KTF UK Praha, 2014*) dochádza autorka k záveru, že aj medzi praktizujúcimi katolíkmi je používanie umelej antikoncepcie pomerne vysoké – z 273 opýtaných takmer 45 %. 155 opýtaných (56,78 %) súhlasí s oficiálnym postojom Katolíckej cirkvi k otázke antikoncepcie, 118 opýtaných (43,22 %) s týmto postojom nesúhlasí.

Hrnčiariková však uvádza: „Vzhľadom na to, že bol on-line dotazník distribuovaný okrem iného aj cestou diecéznych centier pre rodinu, lektorov PPR a Ligy pár párov, možno v dotazníku predpokladať vyššiu frekvenciu respondentov používajúcich prirodzené antikoncepčné metódy ako „bežní katolícki manželia“. Inými slovami – ak by sa pýtala katolíkov, ktorí sa o učenie Katolíckej cirkvi príliš nezaujímajú, či nemajú príliš silnú motiváciu podľa neho žiť, bolo by percento tých, ktorí umelú antikoncepciu používajú, výrazne vyššie.

Autorka v závere svojej štúdie konštatuje: „Iba niečo cez polovicu opýtaných súhlasilo s oficiálnym postojom Katolíckej cirkvi k otázke antikoncepcie, zvyšní respondenti s týmto postojom nesúhlasili. Čakala som nesúhlasné stanoviská, ale napriek tomu určitým prekvapením pre mňa bolo veľmi vyrovnané rozloženie súhlasu a nesúhlasu respondentov v tejto otázke. Respondentom sa zdá postoj Katolíckej cirkvi v otázke antikoncepcie skostnatelý a zastaraný, neprirodzený a príliš obmedzujúci, nemoderný a odporujúci požiadavkám dnešnej doby.

Časť respondentov uviedla, že im Katolícka cirkev nemá právo hovoriť do otázky antikoncepcie alebo že pre nich nie je oficiálne učenie Katolíckej cirkvi v tejto oblasti morálne zaväzujúce...

Podľa vykonaného prieskumu viac ako tri štvrtiny opýtaných používajú prirodzené antikoncepčné metódy, väčšinou však v kombinácii s niektorou bežne používanou antikoncepciou (najčastejšie bariérovou), prirodzené antikoncepčné metódy ako svoju jedinou antikoncepciu používa iba necelá tretina opýtaných. Prevažujúce antikoncepčné metódy sú (v necelej polovici respondentov) kondóm a prerušovaný pohlavný styk. Pomerne vysoké percento opýtaných veriacich (necelá pätina) uviedlo používanie hormonálnej antikoncepcie.“

Situácia na Západe bude podľa všetkých dostupných údajov ešte podstatne horšia. Gallupov ústav pred 10 rokmi vykonal prieskum, v ktorom 82 % katolíckych respondentov z celkového počtu 1052 súhlasilo s používaním umelej antikoncepcie pri regulácii počtu detí a len 15 % to výslovne odmietlo.

Zodpovedajúcim spôsobom preto slabne aj hlas vysoko postavených cirkevných osôb a s nimi spojených inštitúcií, aktívne brániacich tradičné morálne učenie Cirkvi v tejto otázke. Zlovestným znamením je navyše vymenovanie nového prezidenta Pápežského teologického inštitútu Jána Pavla II. pre vedy o manželstve a rodine, ktorým je rektor parížskeho Institute Catholique Msgr. Philippe Bordeyne. Tento horlivý zástanca nového poňatia „rozlišovania“ v otázke rozvedených a znovu zosobášených katolíkov v duchu exhortácie *Amoris laetitia* volá tiež po zmiernení striktného zákazu užívania antikoncepcie. V rozhovore pre neoficiálny denník francúzskych biskupov *La Croix* v roku 2016 nedvojznačne vyhlásil, že metódu regulácie počatia by nechal na svedomí každého páru zvlášť, za predpokladu, že nepôjde o antikoncepciu s abortívnymi účinkami.

Ak sa však vrátíme k diplomovej práci študentky Hrnčiarikovej, stretávame sa v nej s termínom „prirodzené antikoncepčné metódy“. Dotýka sa tým problematiky tzv. neplodných dní, na ktoré daný pár obmedzí svoj sexuálny život, aby sa vyhol počatiu. Liberáli o tejto metóde radi tvrdia, že ide o „katolícku antikoncepciu“, poukazujúc tak na údajné pokrytectvo zástancov tradičného morálneho učenia. Diecézne strediská pre rodinu či rôzne svojpomocné organizácie manželov a rodín ponúkajú kurzy tzv. prirodzeného plánovania rodiny (PPR), kde účastníkom radia, ako spoznať, kedy žena môže otehotnieť a kedy je to naopak nepravdepodobné. Majú teda liberáli pravdu?

V tom podstatnom ju pochopiteľne nemajú. Pohlavný styk v neplodných obdobiach nie je predsa úkonom, ktorý by bránil reprodukčným schopnostiam človeka, ako to robí antikoncepcia. V tomto ohľade teda neprebíha nič, čo by odporovalo plodivej povahe pohlavného aktu. Prirodzenosť však nie je jediným aspektom, ktorý treba vziať do úvahy. Keď som pred mnohými rokmi absolvoval kurz PPR ja, hneď na prvej lekcii som sa dozvedel, že účinnosť tejto metódy „brániť“ počatiu môže byť ešte efektívnejšia, ako pri použití antikoncepčnej pilulky. Bohužiaľ však už nezaznelo, že nie každé použitie „prirodzených metód“ je morálne dovolené. Absolvent kurzu tak mohol získať falošný dojem, že jediný rozdiel medzi antikoncepčnou tabletkou a PPR spočíva v tom, že PPR je ekologickejšie, pretože nenarúša prirodzené hormonálne prostredie danej ženy.

Cirkev však učí, že tieto metódy sú dovolené len vtedy, ak existujú pre odloženie počatia ďalšieho dieťaťa adekvátne dôvody. Ak je neochota počať dieťa vedená sebeckými motívami, potom nie je dôležité, aký prostriedok zvolíme – všetky sú hriešne. Morálni teológovia, verní Cirkvou obhajovanými zásadami, spravidla uvádzajú, že medzi podmienky povolenia užívania PPR patria zdravotné (fyzické i psychické) ťažkosti jedného z rodičov, najmä matky, vysoká pravdepodobnosť, že počaté dieťa sa narodí choré či deformované, vážnejšie finančné problémy, aktuálna strata zamestnania, ťaživé podmienky bývania, očakávaný odchod manžela-otca na dlhšiu zahraničnú stáž či do vojny a pod. Ak niektorá z týchto podmienok chýba, potom úmyselné vyhýbanie sa počatiu nie je výrazom „zodpovedného rodičovstva“, ale antikoncepčnej mentality. Presne takto zmýšľa pápež Pius XII., ktorý sa tejto otázke venoval vo svojom príhovore k pôrodným asistentkám z 29. októbra 1951:

„Keď po rozumnom a poctivom zvážení neexistujú osobné alebo z vonkajších okolností vyplývajúce závažné dôvody, potom snaha vyhnúť sa plodeniu a zároveň ďalej plne uspokojovať vlastnú telesnosť, môže byť len dôsledkom falošného chápania hodnoty života a plodom motívov cudzích zdravým etickým princípom.“

Ďalšie možné rozlišovacie hľadisko uvádza v jednom zo svojich článkov katolícky filozof Peter Kwasniewski: *„Zameranie sa proti životu sa dá jednoducho zistiť pomocou otázky: ak by manželia počali dieťa (zo svojho pohľadu) „náhodou“ či „neočakávane“, prijali by ho s radosťou ako dar od Boha? Ak môžu úprimne odpovedať „áno“, potom ani vyhýbanie sa počatiu pomocou PPR nie je výrazom vôle zameranej proti životu. Keby odpovedali „nie“ alebo si neboli istí, máme tu pravdepodobne čo do činenia s antikoncepčným úmyslom.“*

Akokoľvek platí, že dobrý katolícky pár nemusí mať maximálne dosiahnuteľný počet detí – pretože tu nejde len o plodenie, ale predovšetkým o výchovu detí k objektívne dobrému životu a svätosti –, prejavom kresťanskej obetavosti je bezvýhradná otvorenosť k životu v radostnej odovzdanosti do tajomnej Božej Prozreteľnosti.

Odkazy na predchádzajúce časti:

[1. časť](#)

[2. časť](#)

[3. časť](#)

[4. časť](#)

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/obeta-svatej-omse-a-zivot-katolickej-rodiny-5-cast/>